

ГРОМАДСЬКА РАДА ДОБРОЧЕСНОСТІ

<https://grd.gov.ua>

head@grd.gov.ua

Затверджено
Громадською радою доброчесності
25.01.2019

Рішення
про надання інформації на доповнення до
Висновку щодо невідповідності Кандидата на посаду судді Верховного Суду
Бенедисюка Ігоря Михайловича
критеріям доброчесності та професійної етики

23.01.2019 Громадська рада доброчесності затвердила Висновок щодо невідповідності Кандидата на посаду судді Верховного Суду Бенедисюка Ігоря Михайловича критеріям доброчесності та професійної етики. На доповнення до цього Висновку надаємо таку інформацію.

1. Кандидат допускав дії, бездіяльність, ухвалював рішення, обумовлені політичними мотивами, корпоративною солідарністю, маніпулюючи обставинами чи законодавством. Кандидат покривав недоброчесну та неетичну поведінку колег, нехтуючи відповідальністю не лише за свою поведінку, а за діяльність системи правосуддя загалом.

(підпункт 1.8 п. 1, підпункт 4.13 п. 4 Індикаторів визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики, затвердженим рішенням Громадської ради доброчесності від 11.01.2019)

1.1. Як Голова Вищої ради правосуддя (надалі - ВРП), Кандидат брав участь у розгляді справ відповідно до Закону України “Про відновлення довіри до судової влади” щодо суддів, які ухвалювали рішення щодо учасників акцій протестів під час Революції Гідності (далі - судді Майдану).

Як вказано у [Висновку](#) Громадської ради доброчесності від 20.04.2017 щодо Лесько А.О. “ці справи мають надзвичайно важливе суспільне значення, завжди викликають великий інтерес у громадськості та засобів масової інформації, а тому процес і результат їх розгляду має значний вплив на відновлення довіри суспільства до судової влади. З огляду на це, а також, відповідно до Кодексу суддівської етики Кандидат повинна усвідомлювати значимість своєї місії, метою якої є зміцнення та підтримки довіри суспільства до судової влади.

Однією з головних функцій ВРП є формування справді незалежного судового корпусу, вільного від будь-якого впливу. Рішення суддів Майдану у часи Революції гідності засвідчують, що судді перебували під дією впливу та прямих вказівок з боку органів влади. Ми переконані, що масове і системне нехтування понад 300 суддями Майдану фундаментальними правами людини та Конституцією були зумовлені не недостатньою кваліфікацією суддів, а саме дією цих незаконних впливів. Тому, при розгляді справ щодо суддів Майдану суспільство очікує покарання не лише суддів, які безпосередньо виносили очевидно свавільні і неправосудні рішення, але і виявлення причин, які до цього призвели, а також встановлення і покарання осіб, які впливали на суддів та використовували їх як механізми впливу на учасників акцій протестів. Про це, зокрема, прямо заявляли Родини Героїв Небесної Сотні, а також потерпілі на Майдані у своїх відкритих зверненнях Громадська рада доброчесності також переконана, що лише виявлення та реальне покарання осіб, винних у наданні незаконних вказівок та тиску на суддів з боку осіб, наділених владними повноваженнями, може змінити існуючі практики використання суддів в незаконних цілях.

На необхідність досліджувати факти, які свідчать про ймовірний вплив на суддів, зверталось увагу і у [Звіті](#) за результатами громадського моніторингу перевірки суддів, які приймали рішення про обмеження прав громадян під час Євромайдану, проведеного Групою громадського спостереження «Озон» у листопаді 2015 – березні 2016 року”.

[Статистичним дослідженням](#) судових рішень встановлений особливий підхід суддів саме до справ за участю учасників акцій протестів та різку зміну підходу до вирішення справ. Причина такої аномалії мала би стати предметом дослідження Вищої ради правосуддя.

Про вплив на суддів під час Революції Гідності з метою ухвалення неправосудних рішень свідчать чимало фактів. Зокрема, відомо, що у рамках [кримінальних проваджень](#), які розслідуються Генеральною та регіональними прокуратурами, встановлено факти впливу на голів судів з боку керівництва Адміністрації Президента, голів суду, [втручання](#) в автоматизовану систему документообігу справ. Про такий вплив і показання члена Вищої ради правосуддя Мамонтової І.Ю. зазначено у [Висновку](#) Громадської ради доброчесності від 17.01.2018 щодо Дев'ятка В.В.

Кандидат входив до складу Вищої ради правосуддя та головував при розгляді скарги Дев'ятка В.В. на рішення Першої дисциплінарної палати ВРП щодо відмови у притягненні його до відповідальності у зв'язку із пропуском строку. Відповідно до [Рішення ВРП від 14.11.2017](#) скарга Дев'ятка В.В. була задоволена. Вища рада правосуддя визнала, що порушення, які допустив Дев'ятко В.В., не є істотними. При цьому Вища рада правосуддя проігнорувала клопотання представника скаргників про виклик для надання пояснень про факти тиску на колишнього голову Оболонського районного суду м.Києва та діючого члена ВРП Мамонтову І.Ю. Цим самим Вища рада правосуддя ухилилась від дослідження питання про вплив на в.о. голови суду Дев'ятка В.В. з боку адміністрації Президента Януковича та не встановила причин та мотивів

порушень, які допустив Дев'ятко В.В. при розгляді справ щодо учасників Революції Гідності. Особливо думки Кандидат у цій справі не висловлював, а отже, погодився з таким рішенням Вищої ради правосуддя.

Громадська рада доброчесності зверталась до Вищої ради правосуддя з [відкритим листом](#) із закликом належно досліджувати та реагувати на факти неправомірного впливу на суддів Майдану.

1.2. Перебуваючи на посаді Голови Вищої ради правосуддя, Кандидат не лише не докладав зусиль для дослідження цих фактів з метою викриття незаконного впливу в рамках дисциплінарних проваджень щодо конкретних суддів та при здійсненні інших повноважень, але й причетний до прийняття рішень, які, під кутом зору стороннього спостерігача, обумовлені корпоративною солідарністю та сприяли ухиленню суддів, які ухвалювали очевидно свавільні рішення, від відповідальності.

Кандидат також брав участь у прийнятті рішень щодо відмови у притягненні до відповідальності інших суддів Майдану (неповний перелік):

- судді Дніпровського районного суду м.Києва Чауса М.О. ([Рішення ВРЮ від 18.02.2016](#))

- судді Окружного адміністративного суду м.Києва Саніна Б.В., суддів Київського апеляційного адміністративного суду Лічевецького І.О. та Мельничука В.П. ([Рішення ВРЮ від 14.04.2016](#))

- судді Шевченківського районного суду м.Києва Бугіля В.В. ([Рішення ВРЮ від 17.12.2015](#))

- судді Подільського районного суду м.Києва Захарчук С.С. ([Рішення ВРЮ від 28.01.2016](#))

- судді Голосіївського районного суду м.Києва Валігури Д.М. ([Рішення ВРП від 28.11.2017](#))

- судді Полтавського окружного адміністративного суду Серги С.М. ([Рішення ВРП від 15.08.2017](#))

- судді Оболонського районного суду м.Києва Луценка О.М. ([Рішення ВРЮ від 04.08.2016](#))

- суддів окружного адміністративного суду міста Києва Кузьменка В.А., Київського апеляційного адміністративного суду Василенка Я.М., Кузьменка В.В., Шурка О.І. ([Рішення ВРЮ від 16.09.16](#))

- судді Солом'янського районного суду м.Києва Кізюн Л.І. ([Рішення ВРЮ від 04.02.16](#))

- судді Деснянського районного суду міста Києва Панасюка О.Г. ([Рішення ВРЮ від 15.10.15](#))

Формальною підставою для більшості рішень ВРП про відмову у притягненні суддів Майдану до відповідальності є вплив відповідного строку. Це свідчить, що у ВРП не було належно організовано розгляд цих справ у розумні строки, попри те, що

ці справи мають значну суспільну вагу та істотно впливають на довіру суспільства до правосуддя.

1.3. Кандидат причетний до ухвалення незаконних рішень Вищої ради правосуддя, що з боку громадськості небезпідставно сприймаються як переслідування суддів, які своїми рішеннями чи діями виступили проти негативних явищ у судовій системі:

- [Рішення ВРП від 15.03.2018](#) “Про залишення без змін рішення Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 7 грудня 2017 року № 3942/1дп/15-17 про притягнення судді Галицького районного суду міста Львова Радченка В.Є. до дисциплінарної відповідальності”.

Цим рішенням було притягнуто до відповідальності суддю Радченка В.Є. за постановлення ухвали про надання дозволу детективам НАБУ провести обшук у голови Окружного адміністративного суду м.Києва Вовка П.В. Ця подія отримала широкий розголос та до неї була прикута суспільна увага. Рада громадського контролю при НАБУ [назвала](#) такі дії ВРП тиском на суддю.

[Рішенням Великої Палати Верховного Суду від 14.06.2018](#) у справі № 11-386сап18 це рішення ВРП було скасоване як незаконне та необґрунтоване.

- [Рішення ВРП від 02.06.2018](#) “Про залишення без змін рішення Третьої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 23 травня 2018 року № 1467/3дп/15-18 про притягнення судді Октябрського районного суду міста Полтави Гольник Л.В. до дисциплінарної відповідальності”.

Цим рішенням притягнуто до відповідальності суддю Гольник Л.В., яка є відомим в Україні та [за її межами](#) викривачем корупції, за що зазнає системного та тривалого переслідування з боку голови Октябрського районного суду м. Полтави Струкова О.М. та його оточення. Відповідно до міжнародного права та українського законодавства викривачі не можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності. Окрім того, це рішення позбавило можливості Гольник Л.В. взяти участь у конкурсі до Вищого антикорупційного суду.

Рішення ВРП від 02.08.2018 було визнано незаконним і скасоване рішенням [Великої Палати Верховного Суду від 17.01.2019](#).

1.4. Кандидат причетний до рішень, які сприймаються суспільством як затягування процесу притягнення до відповідальності суддів, дії яких істотно підривають авторитет правосуддя.

Так, Вищою радою правосуддя здійснюється розгляд рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 27.06.2017 про звільнення Бабенка Володимира Миколайовича з посади судді апеляційного суду Черкаської області, яке [надійшло](#) до ВРП 20.07.2017 за вхідним № 4171/0/8-17. Відповідно до п. 17.3 Регламенту Вищої ради правосуддя визначено, що подання про звільнення судді, розглядається Радою протягом одного місяця з дня його надходження.

Всупереч цій нормі Регламенту розгляд цього подання відбувся лише 01.02.2018, тобто через 6,5 місяців після його надходження. На цьому засіданні прийнято рішення про [відкладення](#) розгляду рекомендації ВККС без визначення строку відкладення. До сих пір це питання не розглянуте.

Справа щодо судді Бабенка В.М. має значний суспільний резонанс, на що звертала увагу і Громадська рада доброчесності у своєму [Рішенні від 13 травня 2017 року](#). Значна тривалість строків розгляду цієї справи створює у зовнішніх спостерігачів враження негативних проявів суддівської корпоративної солідарності, яку називають “круговою порукою”.

1.5. Кандидат істотно порушував строки розгляду справ.

1.5.1. Відповідно до п 7. ст. 51 Закону “Про Вищу раду правосуддя” Вища рада правосуддя розглядає скарги на рішення Дисциплінарної палати не пізніше шістдесяти днів із дня їх надходження. Цей строк може бути продовжений Вищою радою правосуддя не більше ніж на шістдесят днів у разі потреби додаткової перевірки обставин та/або матеріалів справи. Таким чином розгляд скарги на рішення Дисциплінарної палати має бути завершений не пізніше ніж через 120 днів з моменту її надходження.

11.04.2017 ВРП отримала скаргу судді Дніпровського районного суду міста Києва Ластовки Н.Д. на рішення Третьої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 27.03.2017 № 612/3дп/15-17 про притягнення її до дисциплінарної відповідальності. Цього ж дня доповідачем щодо вказаної справи визначено члена Вищої ради правосуддя Бенедисюка І.М.

Розгляд цієї скарги відбувся лише 30.01.2018, тобто через 9 місяців, що більш ніж у 2 рази перевищує встановлені строки. З [Рішення ВРП від 30.01.2018](#) не впливає наявність будь-яких об’єктивних підстав для такого тривалого розгляду справи.

1.5.2 20.04.2017 ВРП отримала скаргу судді Дніпровського районного суду міста Києва Іваніної Ю.В. на рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 20.03.2017 № 534/2дп/15-17 про притягнення судді Іваніної Ю.В. до дисциплінарної відповідальності. Цього ж дня доповідачем щодо вказаної справи визначено члена Вищої ради правосуддя Бенедисюка І.М.

Розгляд цієї скарги відбувся лише 25.01.2018, тобто через 9 місяців, що більш ніж у 2 рази перевищує встановлені строки. З [Рішення ВРП від 25.01.2018](#) не впливає наявність будь-яких об’єктивних підстав для такого тривалого розгляду справи.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу матеріалу між членами Вищої ради правосуддя від 20 квітня 2017 року доповідачем щодо вказаної справи визначено члена Вищої ради правосуддя Бенедисюка І.М.

1.6. Кандидат, будучи керівником Вищої ради правосуддя, не забезпечив належну прозорість роботи органу, зокрема у сфері виконання законодавства про доступ до публічної інформації.

1.6.1. У Вищій раді правосуддя впроваджена стала і триваюча практика не повідомляти скажникам та будь-яким іншим особам про члена ВРП, який визначений автоматизованою системою відповідальним за розгляд скарги на суддів. ВРП відмовлялася повідомляти таку інформацію і на запити про доступ до публічної інформації.

Це суперечило не лише законодавству, але й загальній тенденції до збільшення відкритості роботи органів судової влади. Звертаємо увагу, що така практика була продовжена навіть після того, як [Рішенням](#) Верховного Суду від 12.07.2018 у справі № 9901/478/18 такі дії ВРП визнано незаконними.

Остаточо протиправність дій Вищої ради правосуддя було визнано Постановою Великої Палати Верховного Суду від 24.01.2019 року у справі № 9901/510/18.

1.6.2. Вища рада правосуддя не надала Громадській організації “Всеукраїнське об’єднання “Автомайдан” інформацію про розмір зарплат її членів. Вищий адміністративний суд визнав такі дії незаконними та [зобов’язав](#) Вищу раду правосуддя відповісти на запит «Автомайдану». Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду [відмовив](#) у задоволенні апеляційної скарги Вищої ради правосуддя.

Порушення вимог законодавства про доступ до публічної інформації не лише негативно впливає на авторитет правосуддя, створює враження закритості діяльності ВРП, але й призводить до необґрунтованих витрат бюджетних коштів у зв’язку з компенсацією позивачам судових витрат.

1.6.3. Громадськість негативно відреагувала на той факт, що одразу після набрання чинності закону «Про Вищу раду правосуддя», ВРП [припинила](#) трансляції засідань дисциплінарних палат. На звернення громадських організацій поновити трансляції Рада [відповіла](#) листом від 24.04.2017 за підписом Кандидата про відсутність коштів і технічної можливості. Враховуючи обсяги фінансування Вищої ради правосуддя, така причина припинення трансляцій видається сумнівною.

2. Кандидат на посаду судді відмовився пояснити, ухилився від відповіді, щоб спростувати інформацію, яка стосується його, має значний суспільний інтерес та істотно впливає на авторитет правосуддя або вчинив інші дії, які негативно впливають на авторитет правосуддя та не доклав зусиль для усунення негативних наслідків цих дій.

(підпункти 3.14 п. 3 Індикаторів визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики, затвердженим рішенням Громадської ради доброчесності від 11.01.2019)

Згідно з офіційною біографією Кандидата, розміщеною на сайті [Вищої ради правосуддя](#), а також у [досьє Кандидата](#) його кар’єра починалася таким чином:

05.1984–06.1986 – служба в лавах Радянської Армії

08.1986–06.1991 – курсант Військового інституту Міністерства оборони СРСР, м. Москва

07.1991–04.1994 – суддя 37-го військового суду, Далекосхідний військовий округ, м. Южно-Сахалінськ

04.1994–08.2000 – суддя Військового суду Київського гарнізону.

Тож з липня 1991 по квітень 1994 року Кандидат був суддею Російської Федерації.

Відповідно до ч.1 ст. 13 чинного на той момент закону [«О гражданстве РСФСР»](#) від 28.11.1991 громадянами Російської Федерації визнаються всі громадяни колишнього СРСР, які постійно проживають на території Російської Федерації на день набрання чинності цим Законом, якщо протягом одного року після цього дня вони не заявлять про своє небажання перебувати у громадянстві Російської Федерації.

Згідно з п.1. [ст. 4 Закону “Про статус суддів в Російській Федерації”](#) від 26.06.1992 у редакції, яка діяла у час перебування Кандидата на посаді судді суддею у Російській Федерації, може бути лише особа, яка має громадянство Російської Федерації.

Ч. 2 ст. 2 Закону України [“Про громадянство України”](#) у редакції, яка діяла на момент перебування Кандидата на посаді судді Російської Федерації, передбачала, що громадянами України визнавались особи, які проходять військову службу або навчаються за межами України, за умови, якщо вони народилися чи довели, що постійно проживали на її території, не перебувають у громадянстві інших держав і не пізніше як через рік після набрання чинності цим Законом виявили бажання стати громадянами України. А згідно з п.1 ст. 21 цього закону громадянство України втрачається внаслідок вступу особи на військову службу, службу безпеки, в поліцію, органи юстиції або в інші органи державної влади та управління в іноземній державі без згоди на те державних органів України.

З аналізу вказаного законодавства випливає, що перебуваючи на посаді судді Російської Федерації та постійно проживаючи на її території, Кандидат мав би набути статус громадянина Російської Федерації, що стало перешкодою для набуття ним громадянства України. Нам не вдалось відшукати правові підстави для іншого висновку.

Факт ймовірної наявності у керівника головного органу суддівського врядування громадянства країни-агресора очевидно значно впливає на авторитет правосуддя. Також не зрозуміло як і коли Кандидат набув громадянство України.

Як впливає з [інформації](#) на сайті проекту громадської організації «Всеукраїнське об'єднання «Автомайдан» “ПроСуд”, ця організація намагалась отримати пояснення від Кандидата щодо того, чи перебував Голова Вищої ради правосуддя в громадянстві Російської Федерації. Однак, ні Вища рада правосуддя, ні сам Кандидат не дали відповіді на поставлені питання.

Інформація про ймовірну наявність у Голови Вищої ради правосуддя громадянства Росії викликало значний суспільний резонанс. Журналісти звертались до Кандидата з [коментарями](#), але не отримали відповіді щодо того чи був він громадянином Росії і як отримав громадянство України. Уникнення відповіді на ці питання лише посилюють сумніви.

Сумнів щодо громадянства Кандидата підсилює і той факт, що в анкеті Кандидата він не вказав дату набуття громадянства України.

Вважаємо, що Кандидат як суддя, а також голова Вищої ради правосуддя мав би докласти зусиль, для усунення усіх сумнівів громадськості щодо питання його громадянства. Він мав таку можливість і, очевидно, володіє підтверджуючими документами, але не скористався нею чим лише посилив ці сумніви, які негативно впливають на авторитет судової влади. Це також призвело до подання на Кандидата скарги у Вищу раду правосуддя (скарга № М-475/40/7-18, зареєстрована 14.08.2018), відомості про її розгляд на сайті цього органу відсутні.

Звертаємо увагу, що Кандидат також не надіслав своїх контактних даних Громадській раді доброчесності, що унеможливило отримання відповіді на ці питання від Кандидата.

3. Кандидат на посаду судді допускав вочевидь недбале оформлення документів, поданих на участь в конкурсі.

(підпункти 6.1. п. 6 Індикаторів визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) критеріям доброчесності та професійної етики, затвердженим рішенням Громадської ради доброчесності від 11.01.2019)

Відповідно до п.10 Розділу 1 анкети Кандидата на посаду судді від 14.09.2018 Кандидат мав би вказати дату набуття ним громадянства України. Проте він не вказав відповідної дати. Це є порушенням правил заповнення Анкети, істотність якої зростає на фоні інформації про сумнівність порядку набуття ним громадянства України.

Додатково надаємо Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію, яка сама по собі не стала підставою для висновку, але потребує пояснення з боку Кандидата.

1. 18.07.2003 року Кандидат став суддею Вищого господарського суду. Відповідно до ч. 1 ст. 7 чинного тоді [Закону “Про статус суддів”](#) та ст. 127 Конституції України на посаду судді може бути рекомендований кваліфікаційною комісією суддів громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою.

Однак в Україні Кандидат почав проживати лише з квітня 1994 року, тобто на момент призначення його суддею Вищого господарського суду вимога про 10-річне проживання в Україні не була дотримана.

2. Ч. 3 ст. 46 Закону України «Про запобігання корупції» передбачено, що у декларації зазначаються також відомості про об'єкти декларування, що є об'єктами права власності третьої особи, якщо суб'єкт декларування або член його сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним. Дана норма поширюється на суддів.

Відповідно до даних досьє Кандидата громадянка Данильчук Наталія Савеліївна надала йому довіреність на строк з 26.07.2013 по 26.07.2018 про право розпоряджатись її банківськими рахунками. Однак у жодній декларації Кандидата не зазначено кошти на рахунках, якими він має право розпоряджатись. Слід зазначити, що вказана особа видавала довіреність Кандидату і раніше, зокрема на строк з 28.02.2008 по 28.02.2011.

Додатки:

- відповіді ВРП на запити про доступ до публічної інформації
- дисциплінарна скарга № М-475/40/7-18, зареєстрована 14.08.18

Координатор

Громадської ради доброчесності

(підписано електронним цифровим підписом)

**Протокол
електронного голосування
(є невід'ємною складовою висновку)**

25.01.2019 Громадська рада доброчесності затвердила висновок 12-ма голосами з 20 голосів членів Ради. 12 голосів - за надання до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України висновку. Маселко Роман та Куйбіда Роман заявили собі самовідвід.

У голосуванні взяли участь 12 членів:

- 1) Валько Вадим
- 2) Воробйов Євген
- 3) Жернаков Михайло
- 4) Кулібаба Андрій
- 5) Марчук Антон
- 6) Моторевська Євгенія
- 7) Остапенко Дмитро
- 8) Смалюк Роман
- 9) Стригун Дмитро
- 10) Соколенко Наталія
- 11) Сухоставець Роман
- 12) Шепель Тарас

Координатор

Громадської ради доброчесності

(підписано електронним цифровим підписом)